

Utlåtande 2005:141 RI (Dnr 115-483/2005)

Försöksverksamhet med schablonbeskattning av vissa ”kontantnäringsar”

Motion av Hardy Hedman (kd) (2005:4)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2005:4) av Hardy Hedman (kd) om försöksverksamhet
med schablonbeskattning av vissa ”kontantnäringsar” får anses be-
svarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Bakgrund

Hardy Hedman (kd) yrkar i motionen (2005:4), *bilaga*, att kommunfullmäktige beslutar att hos regeringen begära att Stockholms stad får starta försök med schablonbeskattning av vissa kontantnäringsar. Hardy Hedman anser att problemet med skattefusk inom somliga näringsgrenar länge varit ett svårbemästrat problem. Det gäller bl.a. restauranger, taxiföretag, frisörer och torghandel.

Skälet till motionen är det skattefusk som förekommer inom somliga näringsgrenar och som snedvrider konkurrensförhållandet mellan företagen.

Remisser

Motionen har remitterats för synpunkter till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden och Stockholms Näringslivskontor AB.

Stadsledningskontoret anser att Stockholms stad bör vänta med att ansöka om att få starta försök med schablonbeskattning tills dess att det finns ett kon-

kret förslag för utformandet där det går att värdera och analysera konsekvenserna.

Socialtjänstnämnden tror att problematiken med företagare som sätter konkurrensen ur spel genom att undanhålla skatt är uppmärksammas av regeringen. En statlig utredning pågår inom finansdepartementet som snart kommer att redovisas. Nämnden anser att eventuella förslag bör avvaktas från utredningen innan staden tar några initiativ inom detta område.

Stockholms Näringslivskontor AB konstaterar att det finns en del problem som bör studeras innan en lag fastställs. För att systemet ska vara begripligt och inte alltför byråkratiskt bör systemet vara enkelt och lättöverskådligt.

Mina synpunkter

Jag delar fullt ut motionärens oro om skattefusk som förekommer inom somliga näringsgrenar och som snedvrider konkurrensförhållandet mellan företagen.

Dagens skattesystem är mycket komplicerat och en stor andel av de skattskyldiga upplever ett utanförskap till regelverket. Detta leder lätt till bristande lojalitet och skattemoral, då det är svårt att förstå det regelverk som förväntas efterleva. Vidare finns ett stort problem inom de s.k. kontantbranscherna med oredovisade inkomster och skattefusk.

Jag ställer mig tveksam till att införa schabloner som grund för beskattning. Schabloner ger inte grund för en rättvis och rättssäker beskattning. Ett schablonbeskattningssystem synes med nödvändighet medföra avkall på kravet på rättvisa och likformighet i beskattningen till förmån för önskemål om enkelhet och bättre skattekontroll.

Fördelen med ett obligatoriskt system är att eftersträvad förenkling uppnås. Flera skäl talar dock emot ett strikt obligatoriskt system, där den skattskyldige saknar möjlighet att beräkna skatten efter det traditionella systemet. Ett viktigt skäl är att en schablonberäkning kan slå fel och bli orättvis för den skattskyldige.

Jag delar stadsledningskontorets uppfattning att Stockholms stad bör vänta med att ansöka om att få starta försök med schablonbeskattning tills dess att det finns ett konkret förslag för utformandet där det går att värdera och analysera konsekvenserna.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2005:4) av Hardy Hedman (kd) om försöksverksamhet med schablonbeskattning av vissa ”kontantnäringar” får anses besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 24 augusti 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anförä följande.

Den svarta ekonomins andel av den totala ekonomin i Sverige är stor. Enligt rapporter från såväl Riksrevisionsverket som Riksskatteverket uppgår den till minst 80 – 100 miljarder kr varje år. Enligt internationella undersökningar uppvisar Sverige betydligt högre tal än jämförbara länder. Det är en viktig uppgift för lagstiftaren att underlätta för branscher och företagare att verka inom lagens ram. I dagsläget sker betalning av skatt i förväg för den som bedriver verksamhet i enskild firma. Ett system med schablonbeskattning skulle i så måtto inte innebära någon försämring eller något fundamentalt nytt.

För att skapa ökad klarhet om en schablonbeskattning kan vara en framkomlig väg bör staden uppvakta regeringen om att få till stånd en försöksverksamhet med schablonbeskattning av vissa kontantnäringar. Den särskilda utredare som på regeringens uppdrag granskat omsättningen i kontantbranschen har tyvärr inte lagt förslag om schablonbeskattning. Istället har man valt att föreslå åtgärder som innebär ökad detaljkontroll och medför större krav på den enskilde företagaren genom certifierade kassaregister och ökade befogenheter för skattekontroll.

ÄRENDET

Hardy Hedman (kd) anser att problemet med skattefusk inom somliga näringsgrenar länge varit ett svårbemästrat problem. Det gäller bl.a. restauranger, taxiföretag, frisörer och torghandel.

Den största nackdelen med skattefusket är att det snedvrider konkurrensförhållandet mellan företagen. Ärliga företagare som sköter skatteredovisningen har svårt att klara sig.

Förslag har sedan länge framförts om en övergång till schablonbeskattning för vissa kontantnäringar. Det skulle exempelvis innebära att en näringsidkare i förskott skulle betala en viss summa per månad i skatt. Denna summa skulle bygga på en noggrann analys av branschens situation inom en viss region.

Schablonbeskattning är en avvikelse från det traditionella svenska skattesystemet. Många anser att systemet inte är rättvist. Men också det nuvarande systemet fungerar enligt motionären orättvist eftersom fusk kan löna sig. Ur statens synvinkel kan dessutom ett system med schablonbeskattning visa sig vara mer lönsamt än det traditionella skattesystemet. Kravet på förskottsbetalning av schablonskatten skulle hindra många oseriösa företag att starta.

Stockholms stad bör enligt motionären rikta en begäran till regeringen att få starta försöksverksamhet med schablonbeskattning av vissa kontantnäringar. Försöket skulle bygga på samverkan med berörda branschorganisationer. Som underlag för försöksverksamheten finns aktuellt utredningsmaterial.

Bakgrund

Hardy Hedman (kd) yrkar i motionen (2005:4), bilaga, att kommunfullmäktige beslutar att hos regeringen begära att man inom Stockholms stad får starta försök med schablonbeskattning av vissa kontantnäringar.

Skälet till motionen är det skattefusk som förekommer inom somliga näringsgrenar och som snedvrider konkurrensförhållandet mellan företagen.

REMISSER

Motionen har remitterats för yttrande till stadsledningskontoret, där den har beretts inom ekonomiavdelningen, socialtjänstnämnden och Stockholms Näringslivskontor AB.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 april 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Riksskatteverket (RSV) har i två rapporter (RSV Rapport 2000:12 och RSV Rapport 2002:3) studerat för- och nackdelar med schablonbeskattning och erfarenheterna av vissa utländska schablonsystem. De har även gjort en principskiss till hur ett regelverk för schabloner för mindre företag bör utformas. RSV har i rapporterna inte tagit ställning till frågan om schabloner ska införas och inga konkreta lagförslag finns.

Sveriges Redovisningskonsulters Förbund (SRF) har beretts tillfälle att avge synpunkter på RSV:s rapport 2002:3. De föreslår i sitt svar ”att ett system med schablonbeskattning utreds, som ett frivilligt alternativ till dagens konventionella system, samt att schablonerna används som referenser för att välja kontrollsobjekt i myndigheters löpande arbete. En sådan väg leder sannolikt längre, och är mera anpassad till dagens flexibla näringsliv, än en stereotyp enhetsmodell av utredningens föreslagna typ.”

Ett system med schablonbeskattning bör enligt RSV vara enkelt för att få stor genomslagskraft och kommer då att innehålla förenklade antaganden. Enkelheten går dock inte att kombinera med dagens principer om rättvisa och skatteförmåga vilket SRF påpekar i sitt svar.

Idag väger inte argumenten för införandet av en schablonbeskattning tyngre än argumenten mot. Stadsledningskontoret anser därför att Stockholms stad bör vänta med att ansöka om att få starta försök med schablonbeskattning tills dess att det finns ett konkret förslag för utformandet där det går att värdera och analysera konsekvenserna.

Ett av skälen till att införa schablonbeskattning är att komma till rätta med den snedvridna konkurrensen som idag förekommer inom vissa kontantnäringar. Frågan är om inte de som idag undanhåller inkomstuppgifter kommer att finna andra vägar för att komma runt även schablonbeskattningen.

Stadsledningskontoret förslår att motionen besvaras med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialtjänstnämnden beslutade den 19 april 2005 att förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som yttrande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av ledamoten *Désirée Pethrus Engström* (kd) mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Den svarta ekonomins andel av den totala ekonomin i Sverige är stor. Enligt rapporter från såväl Riksrevisionsverket som Riksskatteverket uppgår den till minst 80 – 100 miljarder kr varje år. Enligt internationella undersökningar uppvisar Sverige betydligt högre tal än jämförbara länder. Det är en viktig uppgift för lagstiftaren att underlätta för branscher och företagare att verka inom lagens ram. Myndigheter har en skyldig-

het att ingripa och för kommunens del kan det som framgår av förvaltningens svar handla om att vid tillsyn i andra syften också anmäla skattefusk.

På de områden socialtjänstnämnden utövar tillsyn, över restauranger och vid handläggning av serveringstillstånd, är det också angeläget att ekonomiska oegentligheter rapporteras. Denna bransch är ett bra exempel på att fusk lönar sig eftersom personal-kostnader, alkoholskatt och restaurangmoms tas ut på verksamheten vilket i sig utgör ett motiv till svartverksamhet.

För att skapa ökad klarhet om en schablonbeskattning kan vara en framkomlig väg bör staden uppvakta regeringen om att få till stånd en försöksverksamhet med schablonbeskattning av vissa kontantnäringar. Då en statlig utredning för närvarande granskar just dessa frågor bör det vara rätt tid att göra en sådan framställan.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 19 april 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Motionärens fråga om problematiken med företagare som sätter konkurrensen ur spel genom att undanhålla skatt är uppmärksammas av regeringen. En statlig utredning pågår inom finansdepartementet som snart kommer att redovisas. Förvaltningen anser att man bör avvakta eventuella förslag från utredningen innan staden tar några initiativ inom detta område.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande

Motionärens fråga om problematiken med företagare som sätter konkurrensen ur spel genom att undanhålla skatt är uppmärksammas av regeringen. En statlig utredning pågår inom finansdepartementet som snart kommer att redovisas. Förvaltningen anser att man bör avvakta eventuella förslag från utredningen innan staden tar några initiativ inom detta område.

Förvaltningens erfarenhet av motionens frågeställning begränsar sig till handläggning av ansökningar om serveringstillstånd och tillsyn av restauranger enligt alkohollagens bestämmelser och av kommunfullmäktige fastställda riktlinjer. I den utredning som ligger till grund för beslut om serveringstillstånd läggs stor vikt vid ekonomisk skötsamhet vilket bland annat innebär att man kontrollerar eventuella skatteskulder. Även vid tillsynen av restauranger kontrolleras hur ekonomin sköts. Tyngdpunkten i alkohollagens bestämmelser är dock inte att kontrollera huruvida restauranger betalar skatt utan att förebygga alkoholskador.

Regeringen har tillkallat en särskild utredare för att utreda om det är möjligt att införa krav på att näringsidkare som säljer varor och tjänster till allmänheten mot kontant betalning (de s.k. kontantbranscherna) ska ha ett tekniskt system som möjliggör en tillförlitlig efterhandskontroll av omsättningen. Uppdraget skulle enligt direkti-

ven redovisas senast vid utgången av februari 2005 men utredningen kommer enligt vad förvaltningen känner till att bli klar under våren 2005.

I direktiven anges att de förslag som hittills nämnts för att stärka intäktskontrollen för kontantbranscherna har rört typgodkända kassaregister. Kassaregistren är ofta sammankopplade med andra tekniska applikationer såsom skrivare och kortläsare. Ansatsen föreslås därför kunna breddas till att över huvud taget avse tekniska system som möjliggör en tillförlitlig efterhandskontroll av omsättningen eftersom det inte är helt givet att endast ett typgodkännande av kassaregistret i sig skulle kunna medföra önskad kontrolleffektivitet.

Utredaren ska också undersöka hur skattebrottsenheternas verksamhet kan effektiviseras. I detta ligger att kartlägga och analysera skattebrottsenheternas behov av att använda processuella tvångsmedel.

Stockholms Näringslivskontor AB beslutade den 31 maj 2005 att förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som yttrande till kommunstyrelsen.

Ersättaryttrande gjordes av *Johan Davidsson* (kd) enligt följande.

Om jag hade haft förslagsrätt hade jag föreslagit styrelsen för Stockholms Näringslivskontor AB besluta

1. att som svar på remissen delvis godkänna och återopa kontorets tjänsteutlåtande,
2. att anföra följande:

Näringslivskontoret ser positivt på motionärens förslag att Stockholms stad ska rikta en begäran till regeringen att få starta en försöksverksamhet med schablonbeskattning av vissa kontantnäringar. Enligt regeringens vårproposition har en arbetsgrupp tillsatts för att bl.a. ta fram förslag till schablonbeskattning. Frågan har dock redan utretts vid tidigare tillfällen utan att leda till vare sig försöksverksamhet eller generella lagändringar. En uttrycklig begäran från Stockholms stad om att få inleda försöksverksamhet med schablonbeskattning torde därför kunna bidra till att föra frågan framåt och tillstyrks således av styrelsen.

Näringslivskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 18 april 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Näringslivskontorets bedömning är att frågan redan studeras och att ett lagförslag sannolikt kommer inom kort. Kommunfullmäktige bör således inte besluta om att Stockholms stad begär hos regeringen att få starta försök med schablonbeskattning.

Ärendets beredning

Näringslivskontoret har fått en remiss från kommunstyrelsen rörande en motion av Hardy Hedman (kd) angående försöksverksamhet med schablonbeskattning av vissa kontantnäringsar (dnr 115-483/2005).

Näringslivskontorets tjänsteutlåtande

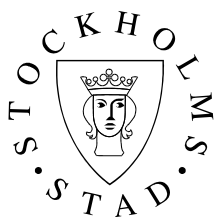
Riksförsäkringsverket (RSV) utreder sedan ett par år hur ett eventuellt system med schablonbeskattning kan se ut. Italien och Spanien – där schablonbeskattning finns – har studerats.

Det spanska alternativet som bl a omfattar restauranger är att antal stolar, bord samt lokalyta skulle vara avgörande för skattens storlek. Parametrarna är dock fler än så i de schabloner som används i Spanien. Om ett svenskt lagförslag kommer, kan säkert regionala och geografiska skillnader samt olika sorters servering att ingå i beräkningsunderlaget.

Ursprungligen är det SHR som tagit initiativet till ett sådant här system genom att undersöka schablonskatter på studieresor i Madrid och Rom. I Spanien, som haft stora problem med utbredd svartekonomi, visade det sig att efter införandet av schabloner betalade de flesta småföretag sin skatt. Samtidigt hade de som redan sedan tidigare betalat sina skatter fått lägre skatt genom schablonbeskattningen.

Näringslivskontoret anser dock att det finns en del problem som bör studeras innan en lag fastställs. För det första bör inte en skatt betalas i förväg. För det andra känns en modell som bygger på antal stolar mm administrativt tung att hantera. För att systemet ska vara begripligt och inte alltför byråkratiskt (och kanske hindra seriösa krögare från att orka starta en verksamhet) bör systemet vara enkelt och lättöverskådligt.

Näringslivskontorets bedömning är att frågan redan studeras och att ett lagförslag sannolikt kommer inom kort. Kommunfullmäktige bör därför inte besluta om att Stockholms stad begär hos regeringen att få starta försök med schablonbeskattning.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2005:4

2005:4

Motion av Hardy Hedman (kd) om försöksverksamhet med schablonbeskattning av vissa "kontantnäringsar"

Problemet med skattefusk inom somliga näringsgrenar har länge varit ett svår-
bemästrat problem. Det gäller bl a restauranger, taxiföretag, frisörer och torg-
handel. Nyligen har det framkommit att det inom taxirörelsen i Stockholm
finns en relativt stor andel av företag som inte redovisar alla inkomster.

Den största nackdelen med skattefusket är att det snedvrider konkurrens-
förhållandet mellan företagen. Ärliga företagare som sköter skatteredovisning-
en har svårt att klara sig. I synnerhet gäller det småföretagare.

Förslag har sedan länge framförts om en övergång till schablonbeskattning
för vissa kontantnäringsar. Det skulle exempelvis innebära att en näringsidkare
i förskott skulle betala en viss summa per månad i skatt. Denna summa skulle
bygga på en noggrann analys av branschens situation inom en viss region.

Schablonbeskattning är en avvikelse från det traditionella svenska skattesys-
temet. Många anser att systemet inte är rättvist. Men också det nuvarande
systemet fungerar orättvist eftersom fusk tycks löna sig. Ur statens synvinkel
kan dessutom ett system med schablonbeskattning visa sig vara mer lönsamt
än det traditionella skattesystemet. Kravet på förskottsbetalning av schablon-
skatten skulle hindra många oseriösa företag att starta.

Stockholms stad bör rikta en begäran till regeringen få starta försöksverk-
samhet med schablonbeskattning av vissa kontantnäringsar. Försöket skulle
bygga på samverkan med berörda branschorganisationer. Som underlag för
försöksverksamheten finns aktuellt utredningsmaterial.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige besluta
att hos regeringen begära att man inom Stockholms stad får starta försök med schablonbeskattning av vissa kontantnäringar.

Stockholm den 7 februari 2005

Hardy Hedman